

LUX FILM DAYS

3 FILMI
24 KEELT
28 RIIKI

© Komplizen Film

WESTERN

Režissöör: Valeska Grisebach
Saksamaa, Bulgaaria, Austria

Euroopa Parlament

WESTERN

REŽISSÖÖR: VALESKA GRISEBACH

Väike rühm Saksa töölisi saadetakse paigaldama hüdroturbiini Bulgaaria lõunaossa, kuiva mägipiirkonda Kreeka piiri lähedal. Nad asuvad laagrisse ühe ääremaa küla lähedal ja heiskavad oma kohaloleku märgiks Saksa lipu. Selline žest on vallutajalik ja kohalike elanike suhtes mõneti provokatiivne.

Nii saab alguse kahe rühma keeruline koosseksiteerimine, kusjuures kummaski ei ole kedagi (või peaaegu kedagi), kes räägiks teise keelt ... Meinhard, väidetavalt endine leegionär, kes on raha teenimiseks ehitustööliseks hakanud, teeb siiski esimese sammu külarahva suunas, et näidata head tahet. Selle tõttu kaugeneb ta üha enam oma kolleegidest, kes on endassetõmbunud, veendunud oma üleolekus ja kellel puudub igasugune empaatia teiste suhtes. Meinhardi püüded kontakti luua on alguses kohmakad, hiljem tekib tõelisi jagatud hetki. See perekonnata antikangelane läheneb enda omast sedavõrd erinevale maailmale nii hästi või halvasti, kui oskab.

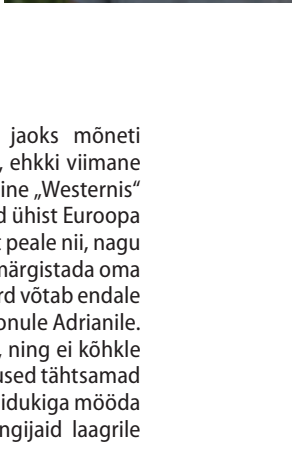
OLUKORRA ANALÜÜS

Vastandades Saksa ehitajate rühma väikese Bulgaaria kolkaküla elanikele, kutsus Saksa režissöör Valeska Grisebach meid mõtlema suurte sotsiaal-majanduslike ja kultuuriliste erinevuste üle Euroopa Liidu riikide vahel. Filmi tegevus toimub nn noores Euroopas, mida alles ehitatakse üles ja mis on tulvil kontraste. Kuigi on ilmne, et suhtlemine on inimlikus plaanis rikastav, paljastab see ka täiesti erinevaid väärtusi, koode ja käitumismustreid, mis toovad kaasa rohkem või vähem varjatud väärtimõistmisi ja konflikte.

Seda suhtlust saadab peaaegu käegakatsutav dramaatiline pinge, mis leevendub alles filmi lõpus, kui külarahvas läheb sakslaste laagrisse peole, kus suheldakse üldmõistetavas muusika ja tantsu keeles. „Westerni“ teemaks on seega vajadus olla üle eelarvamustest, austada võõraid ja olla nende suhtes avatud; hukka mõistetakse halvustavad hoiakud vaesemate partnerite suhtes ning vallutajalik mentaliteet.

ÜSKORD AMMU IDAS

Enne ELiga ühinemist 2007. aastal oli Bulgaaria lääneriikide jaoks mõneti tundmatu maa, mida seostati suuresti endise nõukogude blokiga, ehkki viimane oli juba veerandsada aastat tagasi lagunenu. Inimsuhete kujutamine „Westernis“ näitab selgelt erinevust kahe maailma vahel, mis ei ole veel leidnud ühist Euroopa identiteeti. Märkimisväärne on, et Saksa töötajad käituvad algusest peale nii, nagu nad oleksid vallutatud territooriumil: nad heiskavad Saksa lipu, et märgistada oma ajutise laagri väike territooriumi kuni projekti lõpetamiseni. Meinhard võtab endale hobuse, keda ta peab metsikuks, kuid kes kuulub tegelikult Vanko onule Adrianile. Vincent suhtub kohatult tüdrukutesse, kes on jõkke ujuma tulnud, ning ei kõhkle jõevett külast kõrvale laagrisse juhtimast, justkui oleks laagri vajadused tähtsamad kui kohalike elanike omad. Öösel sõidavad nad lärmaka maastikusõidukiga mööda küla, et näidata oma üleolekut ja hirmutada võimalikke sissetungijaid laagrile lähenemast ...

© Komplizen Film

© Komplizen Film

© Komplizen Film

Valeska Grisebachi filmis on tüüpilisi vesterni elemente: Meinhard, üksildane kauboi, ratsutab kivinäoga keset viljatut kõrbemaastikku, mis pakub ilusaid vaateid; väike küla tolmuste tänavate ja *salooni*-laadse kohvikuga, kus lüüakse aega surnuks, juuakse rakit ja mängitakse raha peale kaarte; kaks vaenujalal olevat rühma, millest üks peab end tsivilisatsiooni ja kultuuri osas teisest paremaks. „Need külad on nagu ajarännak minevikku,“ märgib üks sakslastest, vaadates ümbruskonda oma maastikusõiduki aknast, ja nii edasi.

Sellises usaldamatuse kontekstis aitab Meinhardi tegelaskuju õnneks vähendada pingeid suhtlemises, mida ümbritseb vaenulikkuse ja mõistmatuse õhkkond. Vaatamata keelebarjäärile õnnestub tal kohalikega sidemeid luua ja ta suhtub nendes teatud empaatiaga, mida tema sakslastest kolleegid ei kiida heaks. Näiteks astub ta naabrite kaitseks välja, kui Vincentil tuleb ühel õhtul möte külasse voolav vesi kõrvale juhtida. Ta selgitab, et kogu vesi on arvel ja see on juba jagatud kolme asula vahel, kuna seda on nii napilt. Vincent aga ei kuula tema argumente ja ründab teda füüsiliselt, kui Meinhard kõnnib pimedusse. Vincenti jaoks on ainuüksi naabrite raskuste mainimine juba võrdne omaenda laagri vastu olemisega. Teiste inimeste huvidega arvestamine, mida projekti juht kunagi ei tee, tuleneb Meinhardi puhul tema vähehaaval tekkinud kontaktidest külaelanikega. See näitab selgelt, kui oluline on dialoog nii inimlikul tasandil kui ka ühiskondlikult, kuna see aitab saada vajalikku informatsiooni, ilma milleta on kooselu võimatu.

RASKE KOHTUMINE

Varsti ehitustööd peatatakse ja meestel ei ole midagi teha. Veoauto, mis pidi tooma töö jätkamiseks vajaliku 40 tonni kruusa, jääb hiljaks, ning töömehed sisustavad oma aega peamiselt päikese, jõe ja alkoholiga. Meeste ooteaega kujutatakse aeglaselt filmitud maastikuvõtetega, mida saadab putukate sumin. Elu kulgeb aegluubis. Meinhard aga veedab suure osa ajast külas ja osaleb sealse rahva tegemistes: kivimüüri ehitamises, tubakalehtede kuivatamises ... Tundub, et elu on võtnud uue

suuna selle juurteta mehe jaoks, kes on üsna mõistatuslik ja kelle identiteeti me ei tea – ta väidab, et on endine leegionär, ilma kodu ja perekonnata, kuid filmis me sellele kinnitust ei saa. Meinhard ei leia oma kindlat kohta ei laagris ega ka külas. Tema pidev liikumine kahe koha vahel, enamasti õhtuti või öö varjus, annab režissöörile võimaluse tuua sisse ootamatuid sündmusi ja vägivalda, mis on kontrastis filmi üldise tardumusega.

Sarnane olukord stseeniga, kus Vincent ründab üksi pimeduses kõndivat Meinhardit ja lööb ta pikali, esineb veel kolmel korral. Esimene kord siis, kui Vanko hüppab veoautost talle selga; kaks meest keerlevad maas, kuid olukord muutub kiiresti noorema mehe kahjuks, kes minestab. Kogu aja, mil Vanko on teadvuseta, arutletakse tema motiivide üle ja selle üle, kuidas kohalikud reageerivad, kui Meinhard viib tema liikumatu keha külasse tagasi. Kui noormees toibub, saame teada, et ta tahtis lihtsalt nalja teha ja peab Meinhardit oma sõbraks. Niisiis on tegemist täiesti põhjendamatu episoodiga, millel ei ole tõsiseid tagajärgi, kuid mis tekitab olulist stressi, tuues nähtavale kahe kogukonna vahel valitsevad pidevad pinged. Filmi lõpu poole langeb Meinhard uuesti õise kallaletungi ohvriks. Kui ta keeldub hasartmängus võidetud raha külaelanikule tagastamast, ründavad

teda kolm meest, peksavad ta läbi, viskavad jökke ja põgenevad. Läbimärg Meinhard jääb ööseks paigale, järgmisel päeval aga korjavad ta tee äärest peale külaelanikud, kes lähevad sakslaste laagrisse peole. Kui pidu on täies hoos, hakkab üks külamees taas Meinhardiga tüli norima, väites, et too olevat ühe külatüdrukuga maganud. Meeste vahel puhkeb kähmlus ja taas kord leiab Meinhard end pikali lööduna. „Selline see külaelu on ... Kõike võib juhtuda!“ lohutab Adrian teda pärast löömingut.

„Westerni“ tegevus näib kulgevat kahte tüüpi ajas: päevasel ajal on elu küllaltki sujuv, suhted on vaoshoitud ja kontrolli all, kuid ööd on üsna metsikud, kui peategelase ümber kogunenud pinged ootamatult ja jõuliselt plahvatavad. Mõnikord kahtlustavad Meinhardit tema kolleegid ja eriti ülemus Vincent, kes tunneb end reedetuna, teinekord aga külaelanikud, kes ei mõista tema järjekindlat soovi nendega suhteid luua ja kes on mõnevõrra häiritud, et ta ei püsi neist eemal. Meinhardi tegelaskujus avaldub kogu filmi põhiküsimus: näeme, kui raske on tegelik suhtlus kahe rühma vahel, kes on ühisele poliitilisele identiteedile vaatamata üksteise suhtes vaenulikud. Alustuseks on neil vaja avatud suhtumist teistesse, tublisti lugupidamist ja vaoshoitust.

© Komplizen Film

© Komplizen Film

MÖTLEMISAINET

- Filmi alguses võtab Vincent endale noore bulgaarlanna mütsi, mis on jõkke kukkunud, ning narritab teda sellega, surudes lõpuks koguni naise pea vee alla. Lõpus toimub peaaegu samasugune stseen Saksa lipuga, mille bulgaarlased on maha võtnud. Kuidas Te tõlgendaksite neid sümmeetrilisi ja analoogseid stseene?
- „Mida sa siin teed?“ küsib Adrian Meinhardtilt filmi lõpus, andes talle tagasi noa, mille Meinhard oli tema vennapojale Vankole mälestuseks kinkinud. Arvestades filmis nähtut, kuidas Te vastaksite sellele küsimusele: mida võib Meinhard otsida selles ebasõbralikus paigas, kus väljaspool küla ei toimu mitte midagi, kuhu välismaailma uudised ei tundu jõudvat ja kus inimestel pole ei tööd ega ka kultuuri- ja spordiharrastusi?
- Filmis on kaudseid vihjeid riigi suurele ajaloole ja majanduslikule olukorrale. Kas mäletate neid vihjeid? Mida sellised konteksti elemendid Bulgaaria külaelanike ja Saksa ehitajate kokkupuute loole lisavad?

les grignoux

EUROOPA FILMID EUROOPLASTELE

Filmiauhind LUX, mis tähistas eelmisel aastal 10. aastapäeva, koondab jätkuvalt noorte andekate Euroopa režissööride filmiloomingut hämmastavalt mitmekesisest žanrises ja varjundites. Euroopa Parlamendil on rõõm tutvustada kolme filmi, mis kandideerivad 2017. aasta filmiauhinnale LUX. Need on:

120 BATTEMENTS PAR MINUTE (*BPM – Beats per Minute*),
režissöör Robin Campillo, Prantsusmaa

SAMEBLOOD (*Sami Blood*), režissöör Amanda Kernell, Rootsi, Norra, Taani

WESTERN, režissöör Valeska Grisebach, Saksamaa, Bulgaaria, Austria

Filmid käsitlevad südamlikul ja intelligentsel moel aktuaalseid teemasid ning peegeldavad praegu Euroopas toimuvat. Nende tegelased avavad oma silmad ümbritsevale maailmale, et mõista tegelikkust ning ühiskonda ja kogukonda, milles nad elavad. Meie lugusid jutustatakse kinokunsti emotsioonide kaudu, mis näitab Euroopa kino kvaliteeti ja mitmekesisust, samuti selle tähtsust sotsiaalsete väärtuste ning kultuuriliste kogukondade loomisel. Kutsume Teid vaatama neid filme 6. LUXi filmipäevade ajal.

FILMIAUHIND LUX

Kultuuril on meie ühiskonna struktuuris väga oluline osa.

Seda silmas pidades asutas Euroopa Parlament 2007. aastal filmiauhinna LUX, mille eesmärk on edendada Euroopa filmide levikut Euroopas ja ärgitada üleeuroopalist mõttevahetust ühiskonna jaoks olulistel teemadel.

Filmiauhind LUX on unikaalne algatus. Euroopa koostööfilme näidatakse enamasti vaid nende päritoluriikides. Mujal, sh ka teistes ELi liikmesriikides, neid peaaegu ei levitata. Filmiauhind LUX annab aga kolmele Euroopa filmile haruldase levivõimaluse, kuna need filmid varustatakse subtiitritega ELi 24 ametlikus keeles.

Filmiauhinna LUX võitja valivad Euroopa Parlamendi liikmed ja see tehakse teatavaks 15. novembril 2017.

LUXI FILMIPÄEVAD

Filmiauhinnast LUX kasvasid välja LUXi FILMIPÄEVAD. Alates 2012. aastast saab filmiauhinnale LUX kandideerivat kolme filmi LUXi filmipäevade raames näha senisest arvukam üleeuroopaline publik.

LUXi filmipäevade näol on tegemist meeldejäáva piireületava kultuurisündmusega. Oktoobrist detsembrini aasta jaanuarini on kõigil võimalik ühineda Euroopa filmisõpradega ja vaadata neid kolme filmi kõigis Euroopa Liidu ametlikes keeltes. Ärge unustage seejärel meie veebisaidil luxprize.eu või meie Facebooki lehel oma lemmikfilmi poolt hääletada!

PUBLIKUPREEMIA

Filmiauhinna LUX publikupreemia saaja valivad filmivaatajad. Hääletage ühe filmi poolt nendest kolmest enne 31. jaanuari 2018! Euroopa Parlament saadab ühe hääletaja 2018. aasta juulis toimuvale Karlovy Vary rahvusvahelisele filmifestivalile, kus tal on au teha teatavaks publikupreemia pälvinud film.

VAADAKE,
ARUTLEGE
JA HÄÄLETAGE!

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU

REŽISSÖÖR: Valeska Grisebach

STSENAARIUM: Valeska Grisebach

OSADES: Meinhard Neumann,
Reinhardt Wetrek, Syuleyman Alilov Letifov,
Veneta Frangova, Vyara Borisova

OPERAATOR: Bernhard Keller

PRODUTSENDID: Jonas Dornbach,
Janine Jackowski, Maren Ade,
Valeska Grisebach, Michel Merkt

TOOTMINE: Komplizen Film,
Chouchkov Brothers, Coop99 Filmproduktion,
KNM ja ZDF-Das Kleine Fernsehspiel

AASTA: 2017

KESTUS: 119 minutit

ŽANR: mängufilm

RIIK: Saksamaa, Bulgaaria, Austria

ORIGINAALKEEL: saksa, bulgaaria, inglise

Tekst valmis augustis 2017

